

Մ Ա Ս Ի Ս

Լ Ր Ե Գ Ի Ր

Ե.Ր.Գ.Ե.ՅԻՆ, ԳԵՂ.Ե.ՔԵԿԵՆ, ՏՆՏԵՍԿԱՆ, ԵՒ ԲԵՆԵՍԻՐԵԿԱՆ

Տարեկան գինն է 100 դրամը :
Վեցամսեայ " " 55 " "
Մէկ Ժամուցումը տողին 40 փողայ է :
Երկու " " մէկ ամիսը " 30 " "
Չորս " " " " 20 " "
Ստորագրութիւնները կանխիկ են :
Ստորագրութիւնները ամեն ամիսը 1 քն է.
16 քն կը սկսին :

Դուրս երթալը լրագրութեան ծախսով
ծախսը առնողին վրայ է :
Լրագրութեան վերաբերեալ նամակ կամ որ և
կոչ գրութիւն, խմբագրին պիտի ուղ-
ղուի . և ամիսը ծախսով ծախսը իւր
կողմէն վրայ է :

ԲՈՎԱՆԳԵԼՈՒԹԻՒՆ

ԱԶԳԱՅԻՆ

Նիկոլայիկ Զաքարյան լրագրիւր - Եօզիատէն գր-
ւած լուրեր : - Դամիկ մը : - Կարկառայի մէջ
լատին կարգաւորի մը բանդագուշները :

ԲԱՆԱԲԱՆԱՆ

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Պաշտօնաւարտութիւն մը : - Հորանէն և Դամիկ
մէջ գրուած լուրեր :

ԱՐՏԱՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԳԱՅԻՆ : Ծերակալին վճարակիրը - Եօզիատէն
թիւները : - Ըստօրի կամին բողոքը : - Կայ-
ւերական յանձնարարութեան համար որդեգիր ըլլալու
անձինք :

ԵՄԳԻՆ : Վ. Թադուհայն խօսած ծառը : - Ուէլ
լինկիթի գուքսի թաղմանը պատրաստութի-
ւնը :

ԵՄՍԻՆ : Վ. Կայսեր հիւանդութիւնը :
ԲՈՒՄԻՆ : Բրիտանական զարմող իրադրութիւն
մը յայտարարութիւնը :

ԻՏԱՒԱՆ : Եփեսոսի մէջ դատաւարութիւն մը :
ԵՄԵՐԻՆ : Դամիկ Ուէլքոմի մահը :

Ի ԵՌՆ ԼՈՒՐԵՐ

Ե.Ր.Գ.Ե.ՅԻՆ

Լրագիր մը մէջ ընտիր լրագիրներու
շատնայր և յաջողութիւնն այն ազգին կրն-
թու թեամբ և լուսաւորութիւնը զար-
գանալուն նշան մըն է :

Լյա ճամբարութիւնը մեր ազգին
մէջ ալ հիմա ծանուցեալ ըլլալուն, ա-
ւելորդ կը սեպենք երկարօրէն թը-
ւել անոնց ըրած զանազան օգտակար
ծառայութիւնները : Լեւելորդ կը հա-
մարինք կ'ըսենք, վասն զի առանց ա-
նոնց օգտակարութեան գործիք չեն կրն-
նար համարուիլ, և այս ալ ինչպէս
ըսինք, մեր ազգին մէջ այս օրուան օ-
րըս փորձով ծանուցեալ ճամբարութի-
ւնն է, որուն առանց հեռուները եր-
թալու, թէ որ տարիէ մը 'ի վեր ազ-
գերնուս մէջ դարձած անցքերը յիշե-
լու ըլլան, անժխտելի ապացոյցներ
կրնանք գտնել : Որչափ անտեղի ստու-
թիւններ, խաբէութիւններ, խարդա-
խութիւններ՝ ծածկութեան խաւարին
մէջ անյայտ պիտի մնային, թէ որ Լ-
րագիրները չըլլային, որչափ ալ արդ-
եօք նոր 'ի նորայ պիտի նիւթուէին թէ
որ հրապարակաւ նշանակելու երկիւ-
ղը, այսինքն լրագիրները արգելք չըլլա-
յին : Այնմէք ուրանալ, որչափ ճը-
մարտութիւններ երեւան ելան, որ-
չափ սխալ կարծիքներ շիտուեցան, որ-
չափ նախապաշարմունքներ փարատե-
ցան :

Լրագիր մը մէջ ընտիր լրագիրներու
շատնայր և յաջողութիւնն այն ազգին կրն-
թու թեամբ և լուսաւորութիւնը զար-
գանալուն նշան մըն է :

Լրագիր մը, իւր ծաղիկ հասակին մէջ
մեռնելու վտանգ կը սպառնայ :

Լյա զժբաղդ լրագիրն է 'Նիկոլ-
այիկ Զաքարյանը, որ երեք տարիէ 'ի
վեր սկսած, առջի բերանը երկու տա-
րի առանց մամլոյ դարձանալի երկայն-
մըտութեամբ և անհնարին ճգամբ մի-
աթերթ շարունակելէն ետեւ, այս
տարի ծանր ծախք ընելով մամուլ և
ուրիշ հարկաւոր գործիքը պատրաս-
տեք, թերթը կրկնէր և մեծցուցեր էր,
յուսարով, որ իւր աշխատութիւնը և
ըրած ճգուշքը ազգային համակրու-
թեան արժանի ըլլալով գտնէ ըրած
ծախքերը պարագայ չեն երթար : Բայց
զժբաղդաբար այս յոյսը կատարու-
մը դադարեցնելու պարտաւորուած
ըլլալը կը ծանուցանէ իւր 60 թերթին
մէջ յատուկ յայտարարութեամբ մը :

Լյանի ազգօգուտ ձեռնարկութե-
մը խափանուած անշուշտ անտարբեր
աչօք չի կրնար տեսնել բարեսէր հա-
սարկութիւնը, մանաւանդ անոնք՝
որ այս փոքրիկ լրագիրը տեսած
կարգացած ըլլալով, նիւթեցուն ընտ-
րութիւնը, ոճոյն գեղեցիկութիւ-
նը և ազգասիրական հոգին ծանցած
են, Ուստի մենք ալ հաւատարմով, որ
այս լրագրին անշուշտ վիճակի մէջ գը-
նուեցուն պատճառը՝ մեր ազնուամիտ
ազգայնաց խիստ շատերուն անձանթ
մնացած ըլլալն է, պարտք կը համա-
րինք մեզի անոր վերջին թերթին մէջ
տեսնուած յայտարարութեանը հետ
քանի մը յօդուածներն ալ լրագրին մէջ
գնել, որպէս զի մեր յորդոյ հասարա-
կութեան մեծագոյն մասը զանոնք կար-
դալով, լրագրին շահաւէտութեն ու ար-
ժանաւորութեանը անձամբ վերահա-
սու ըլլան և տարակուս չունինք, որ ի-
րենց համակրութիւնն ու ձեռնու-
թիւնը չեն ինչպէս ասանկ ազգային
ձեռնարկութիւն մը հաստատ պահե-
լու և յաջողեցնելու համար :

Հաւաստի յիշեալ լրագրին յայտա-
րարութիւնը :

« Լյանի գործ և հաստատութիւն ի-
րեն նպատակին հասնելու համար յոր-
մար միջոցներէ կ'ստուգեն ունի . և ա-
ստիք են որ գործը աստիճանաբար կը
յառաջացունեն, կամ անոնց պակասու-
թիւնն է որ կալ 'ի կալ ետ կը ձգեն :
Լյանի են նաեւ Լրագրին հաստատու-
թիւնը, որոնց յառաջանալուն և ար-
դիւնաւոր ըլլալուն զօրաւոր միջոցնե-
րը կրնան ըլլալ աշխատութիւն, ջանք,
յարատեւութիւն, հասարակաց ձե-
ռնարկութիւնը և քաջաբերութիւնը :

« Լյագրէն Զաքարյանի լրագրին ալ ի-
րեն ազգասիրական ոգւով ազ-
տատութիւններուն կարգը անցած ը-
լլալով՝ յառաջանալու և զարգանալու
համար վերոյիշեալ միջոցներուն կը կա-
րօտի : Աւստի տեսնենք մէյմը թէ ա-
ստիք հաւասարաչափ 'ի գործ գրուած
են . այսինքն մեր աշխատութեանը,
ջանքին, և յարատեւութեանը համե-
մատ Լրագրին ձեռնարկութիւնը

մէջ որոնց կարօտութիւնները լեցը-
նելով զմեզ քաջաբերութեամբ արդեօք . ա-
յո, չենք ուրանար և մեծ երախտա-
գիտութեամբ շնորհակալ կ'ըլլանք այն
պիտիներէն, որ մինչեւ ցարդ ազգասի-
րաբար իրենց պատուական ստորագ-
րութեամբ ձեռնուեցան, բայց ա-
ստիք միշտ մեր ծախքերուն չի բաւե-
լով՝ ասոնց պակասը մեր քովէն լեցը-
նելու պարտաւորուած ենք : Բնէ է որ
Զաքարյանի յառաջարկութեանը և
յարատեւութեանը համար իրեն պատ-
կանաւոր միջոցները հասարակութեան
կողմէն ինչպէս որ պէտք է 'ի գործ չեն
գրուեր :

Ուրեմն սիրելի Լրագրինք իրենց
ջանքը մերինն հետ հաւասարելու հա-
մար պէտք է որ բաժանորդական օգ-
նութեանց թիւը աւելցունեն . որով
մենք ալ կարողանամք ըստ օրինի աշ-
խատութիւնին շարունակիլ և առա-
ւել եւս զարգանել . ապա թէ ոչ (ե-
թէ դատաւարութեան և ցաւալի չէյան
գրգռութեամբ իւրեն առատաձեռն ազ-
գասիրաց և փութալան սատարողաց
առջեւ), մօտ պիտի տեսնան . սիրելի
Լրագրինք Զաքարյանի ցաւով սրտի
կամայ ակամայ դադարումը . և մենք
ալ մեր մինչեւ ցարդ ըրած ծառայու-
թեանը մէջ Լրագրին լրագրի չափ
հաճելի յօդուածներ հրատարակելով
անոնց գոհունակութիւնը խորապէս
նե՛ք ան մի միայն մեր աշխատանքը
ճշմարիտ վարձք և հատուցումն հա-
մարելով՝ գոհ կ'ըլլամք :

Լրագրին մեր յորդոյ թղթակիցը
կը ծանուցանէ, թէ նորնտիր առաջ-
նորդ շնորհափայլ Տիգրանեան Սիրոփ-
վարդապետը անցեալ ամիս մէջ յաջ-
ղութեամբ հին հասնելով, անմիջապէս
գալորդը գալորդ, հաստատուաց ջանքը և
տղջոյց բարեկրթութեան վիճակը տես-
նելով առատաձեռն պարգեւներով և
հայրական իմաստուն խրատներով զա-
նոնք միմիկութեան և քաջաբերութեան, որ-
պէս զի յարատեւ եռանդով իրենց գո-
վելի ընթացքը շարունակելով օր ըստ
օրէ յառաջանան ու տեղեւոյն ժողը-
վրեան մէջ ազգային յեղու և ուսու-
մին տարածեն : Հետեւեալ օրը տեղ-
ւոյն եկեղեցականները և երեւելիներ-
ը ժողովելով, ազգասիրութեան և
ուսուցման իրութեան գովելի պարտա-
ւորութիւնները անոնց ծանցելու մը-
տք ազգու խրատներ և յորդորանքներ
խօսեք է, և անմիջապէս երկու ժո-
ղով հաստատեք է անոնցմէ հոգեւոր
և մարմնաւոր, որոնք տեղեւոյն թէ հո-
գեւորական և թէ ազգային բարեկար-
գութեան հոգ տանելու իրեն խորհրդ-
դակից և ձեռնուող պիտի ըլլան : Լյա
ժողովներուն պաշտօնը պիտի ըլլայ նա-
եւ ընկերութիւններ կազմել՝ մանչու-
ն և աղջկանց գալորդներ բանալու և զա-
նոնք խնամելու համար : Լրագրին ա-
ռաջնորդին այս գովելի կարգադրու-
նները սիրով ընդունենք և տեղեւոյն հաստ-
րակելով, և յօժարամտութեամբ անոնց կա-
տարմանը աշխատելու խօք տուեր է,
անդադար շնորհակալ ըլլալով բարեկը-
նամ սրբապետ Պարթուրը Հօրը և ազ-

գային Հոգեւոր և Գերագոյն ժողովոյ
բարեխախտն խնամոյցը, որ այսպիսի
խոհմ, աջալուրդ և ուսուցման հո-
վելու իրենց շնորհաց :

Կեղուց վիճակին նախկին առաջ-
նորդ արժանապատիւ Թադիսեանց
Խորապէս գիտնական վարդապետը հե-
տեւեալ նամակը մեզի կը յուղարկէ :

« Լրագրի հրատարակիչ :

« Կատուածահաճոյ երեւելի բարե-
գործութիւնները գովութիւն հոգեւոր
ազգասիրական պարտաւորութիւն մը
կատարել համարելով, հետեւեալ
ազգօգուտ լուրը կը փութամ ձեզի
ծանուցանելու :

« Երբոր Սոյ Սուրբ Կարապետի
հոգեւոր կառավարութիւն հրամանաւ
փոխանորդական այցելութիւն մը ընե-
լու պաշտօնն առած էի, Տէր Յով-
սէփեան յարգի Սիրոփ աղայն մեջի,
որ բարեբարոյ և աստուածասէր անձ
մըն է, մեր յորդորմամբ իւր արդար
վաստակէն մեծ գումար դրամաց ծախք
ընելով հոյակապ գալորդ մը չինց Սը-
ջոյ մէջ յանուն Սրբոյ Թադիսեանց
մերոյ, և երեք տարի է, որ իւր քսակէն
գալորդին բոլոր պիտոյքը կը հոգայ, ո-
րով օր ըստ օրէ կ'անոնաւոր կերպով կը
յառաջանայ և յիշեալ երկրին լուսա-
ւորութեան և կրթութեան աղբիւր
մը ըլլալու հիմակութեան քաղոր յոյսեր
կուտայ : Լյապիսի նշանաւոր ազգա-
սիրութեան գործ մը, Լրագրի Հրա-
տարակիչ, ձեր պատուական լրագրին
մէջ յիշատակելով, կը կարծեմ, որ ե-
րախտագիտութեան նուէր մը ընծա-
յած կ'ըլլանք յիշեալ ազնուամիտ բա-
րեբարին, և միանգամայն մեր ազգա-
սէր համագրիները առանկ առաքինա-
կան ազնիւ օրինակ մըն ալ կ'ունենան
առջնին հետեւելու և նմանող ըլլա-
լու 'ի միմիկութեան մեր սիրելի ազ-
գին : »

Խորապէս
Վասիլ Թադիսեանց :

Հիշատակելի Լյագրին Լրագրին
լրագիրը թիւ 84 թերթին մէջ հետե-
ւալ գէպքը կը պատմէ, որ Լրագրի
Լրագրին պատուական լրագրին կը քա-
ղենք յիշեալ Լյագրին լրագիրը ինն ամի-
սէ 'ի վեր չենք գիտեր ինչ պատճառաւ
ձեռքերէն չի հասնելով :

« Լյա Փաթուրահ Հանա Լյա
Փար՝ ազգաւ Յոյն և կրօնի պապա-
կան, հինաւուրդ վաճառական մայ-
րաքաղաքի Լրագրին Զորհատա-
նի, և հայերէնախօս բարեկամ Հարց
ընդհանուր վաճառականութեան աշ-
խարհի Լրագրին ազգի մերոյ վախ-
ճանեցաւ յամենան անցեալ մայիսի
Համեստութիւն առնն քան թէ հա-
րըտութիւն նորս մընաց զազգումս
յազգայնոց հաղորդել տիտուր յուղա-
կաւորութեան նորին գլխիւոր տրիտուր
սիրոյ և մեծարանոյ իւրեանց :

« Գերապայծառ Գերեզ Եպիսկո-
պոս եկեղեցւոյն Լատինացոց յառ-
եան եկաց դամբանական իմն ասել 'ի
վերայ դադարի հանդուցելոյն, ուր

բուժիչները այս յայտարարութիւնը պատճառաւ, շատ մարդոց տունը խուզարկութիւն ըրեր է և քանի մը հոգի բանտարկուեցին :

— Կայսերական ցեղէն յաջորդ ընտրելու համար 1 ուրի՝ Կաթողիկոսի տըրուած իրաւունքը՝ ամենուրեք ուշադրութիւնը գրգռեց քանի մը իշխաններու վրայ, որոնք կայսեր յաջորդելու համար կրնան որդեգիր ըլլալ :

Այս իշխաններն են՝
Ա. Երամ Պանաբաթին երկրորդ ամուսնութենէն ծնած արու զաւակները . Երամ՝ Կաթողիկոս—Պանաբաթ, 28 տարու . Կաթողիկոս—Սոքէֆ—Պանաբաթ, 30 տարու :

Բ. Իւսիէն Պանաբաթին երկրորդ ամուսնութենէն ծնած արու զաւակները, որք են, Դաւիթ—Իւսիէն—Պանաբաթ Քանի մը իշխանը, որ Հոկտեմբեր 1848 ին հասարակապետութեան ժամանակը հաստատուած սահմանադրական ժողովոյն նախագահն էր և 49 տարու է . Իւսիէն—Պանաբաթ, 38 տարեկան . Իւսիէն—Պանաբաթ, 37 տարեկան . Ինքուան—Պանաբաթ, 36 տարեկան :

Գ. Դաւիթ—Իւսիէն—Պանաբաթին արու զաւակները, Սոքէֆ—Իւսիէն—Պանաբաթ Սոքէֆին իշխանը, 28 տարեկան . Իւսիէն—Պանաբաթ 24 տարեկան . Կաթողիկոս—Սոքէֆ—Պանաբաթ, 13 տարեկան :

ԱՆԳՂՈՒՄ . Հոկտեմբեր 31 (նոյեմբեր 11) ին Վ. Թագուհին անձամբ խորհրդարանը բանալու հանգիստը կատարեց : Դաւիթ 8½ ին տեղերը 1 որ տեղերն խորհրդարանը գնաց, ու հին ամսուրը բաղմունքով հետեւեալ ձառք խօսեցաւ :

« Երբեք և Պարոնայք :

« Խորհրդարանին լուծուելէն ետքը չեմ կրնար այս առաջին անգամ ձեռք տանել, առանց յայտնելու իմ խոր կոկիծս, որն որ դուք ալ անշուշտ ինծի պէս կ'ըսէք, այն պատճառաւ, որ այսուհետեւ չի պիտի կրնայ իր խոր հուրգինքովը ձեզի օգնել այն հոյաւ կապ անձը, որ իր զինուորական մեծագործութիւններովը Կոնստանտնուպոլսէն պայծառացուց, և արգարտութեամբ թողարկեց ինչպէս որ հայրենասիրութեամբ նշանուոր սպառազան մը եղաւ միշտ իմ աթոռիս օգտիւ : Վստահութեամբ կը հաւատամ ձեր այն բաղձանայքը, որով կ'ուզէք ինծի հետ միաբանիլ յարմար միջոցներով ձեր արտփութիւնը յայտնելու այս անգամանակի կուրուստին վրայ, որ Ռեզիլիւթիէի դուքսին մահուամբը երկիրս ըրաւ :

« Երջանկութիւն կը համարիմ ինծի ծանօնալ հարստականութեան այն եւսանդը, որով զիմեցին նախորդ խորհրդարանին վճռոյն համեմատ ազգային պահպան զինուորութեան գրեւորութեւն . և ես խիստ աղէկ համոզուած եմ, որ այս կամաւոր զինուորագրութիւնը իմ կանոնաւոր զորացոյցութիւնը պիտի եւեցնէ երկիրս պահպանութեանն ու ապահովութեանը համար :

« Օտար տերութիւններն իմ կառաւարկութեանս հետ բարեբաղդաբար ունեցած բարեկամական յարաբերութիւններնին հաստատ պահելու համար, ամենէն ալ անկեղծ փափաքաւ նազ հաւատարմութեամբ կ'ընդունիմ : Սիւսեան ինքնագաղտնադատարանները 1818 ին հաստատուած ձկնորսութեան դաշինքներուն դէմ գործելով, մեր հիւսիսային Կովկասի դաշնակցականութեան յաճախակի ըրած արդար բողբոջները զիս պարտաւորեցին իրենց շահը պաշտպանելու համար՝ առաջները գործածուած նաւերուն տեղը նոր նաւեր խրկելու, որոնք աւելի յարմար էին այս պաշտօնը կատարելու : Այս անգամ իմ ինքնալ նահանգաց ու իմ կառավար

բութեանս մէջ վեճի պատճառ եղաւ : Եւ թէպէտ իմ հպատակներուս իրաւունքները հաստատութեամբ պաշտպանուեցան, այսու ամենայնիւ այս խնդիրը լուծելու համար ի գործ գրեւորած բարեկամական հոգին զիս կը պարտաւորէ յուստը, որ այս վեճերուն վախճանը մեր առեւտրական յարաբերութիւններուն ընդարձակիլը ու շտկոյնը պիտի ըլլայ յիշեալ մեծ հասարակապետութեան հետ :

« Վաղղիւյ հասարակապետութեան Կաթողիկոս իշխանին հետ խորհրդակցութեամբ Կաթողիկոսի դաշնակցութեան (հարաւային Կովկասի մէջ) խրկած յատուկ գետնային վերջին աստիճան սիրով ընդունուեցաւ : Կաթողիկոսի ուղղիչ փողովոյն բարի յոգարութիւնը և լուսաւորեալ քաղաքականութիւնը՝ արդէն աշխարհի առեւտրական առջեւ բացաւ այն մեծ դեռերը, որ հարաւային Կովկասի ընդարձակ երկիրները երթալու կառաջնորդէին, և առաջ արգիլելու էին :

« Վստահութեամբ սրտի կը ծանուցանեմ, որ գերեզման զաւակները ջնջելու նպատակաւ Պրեզիլիւթի կառավարութեան ըրած անկեղծ և եռանդուն ջանքերը, որով հիմա յիշեալ առեւտրական գրեթէ վերացած է այն ծովագերեզմաններն, զիս կարող ըրին գաղաթեցնելու այն խիստ միջոցները, որոնք արամայ ձեռք առնելու հարկադրեալ էին, և կը յուսամ ի սրտեմ, որ այսուհետեւ այս միջոցները ձեռք առնելու պէտք չի մընար :

« Երբեք անհնազաւատարիմ վեհափառութեան կառավարութիւնը կատարեալապէս ծանցաւ իմ կառավարութեան երկար ժամանակէ ի վեր ըրած արդարացի բողբոջ յիշեալ կառավարութեան երկրէն դուրս ելած գինիին վրայ դրուած տարբերական տուրքը վերցնելու համար, և հրովարտակ մը հանեց, որով այս նիւթին վրայ եղած դաշնագրութիւնները բողբոջները գոհ կ'ընէ :

« Հաւանականաբար օգտակար կը համարիք վերստին ձեռք առնել այն քննութիւնները, որ նախորդ խորհրդարանը սկսած էր՝ մեր արեւելեան հիւսիսային երկիրներուն ստորագայ կառավարութեանը խնդրոյն վերաբերեալ օրենսդրութիւնը կարգի գնելու նպատակաւ :

« Պարոնայք հասարակաց խորհրդարանին :

« Զառաքալայ տարուան տեղութեան ծախսեցուցակը յարմար առիթով ձեռք պիտի առաջարկուի :

« Կեդրաւորեալ և գործնական զինուորութեանց յառաջադիմութիւնը մեծ և լուսաւորեալ ազգի մը ուշադրութեանը արժանի ըլլալով, յոգարակամ փութով կը ծանցեմ : Եւ պէտք եղած պատուէրները տուած եմ, որպէս զի այս յառաջադիմութիւնը կատարելու նպատակաւ նախագիծ մը պատրաստուի և ձեռք քննութեանը առաջարկուի : Եւ հրաւիրեմ ձեզ, որ այս բանին ձեր պաշտպանութիւնն ու գործակցութիւնը շնորհէք :

« Երբեք և Պարոնայք :

« Սեւ բերդութիւն կը համարիմ ինծի, որ փառք աստուածային նախանշանութեան, կարող կ'ըլլամ ձեզի խնդակից ըլլալու առ հասարակ մեր երկրին աղէկ վիճակին և մանաւանդ գործաւոր կարգաց վիճակին օր ըստ օրէ աղէկանալուն վրայ :

« Ի՞նչ որ մտածեք, որ նոր օրէնսդրութիւնները՝ ուրիշ պատճառներու հետ մէկ տեղ՝ այս երջանիկ արդիւնքը յառաջ բերած ժամանակին, քանի մը երեւելի շահերու ալ անհրաժեշտ վիճակ պատճառեցին, կ'ապագայեմ

ձեզի, որ խղի մտք քննէք, թէ ինչպէս կարելի է արգարութեամբ այն վիճակները թէթեւեղել և երկրին արեւտները կարող ընել օգտակար կերպով մըցելու այն բացարձակ հետամուտութեան հետ, որուն ներքեւ գրեւորեցան խորհրդարանին իմաստուն վեճերովը :

« Վստահութիւն ունիմ, որ Իւլան տայի մէջ ընդ հանուր արեւելութիւն մը տարածուիլ սկսաւ բաղձութեամբ արգելքներու հակառակ, և երբոր ես վստահութեամբ յոյս ձեռք առնուեցաւ ինչպէս, թէ որ պէտք ըլլայ նէ սանձ մը գնելու համար այն ձախարհ խառնակներ և ստահակ ուղեղն, որ այս երկիրը արդէն առաւելեցող գեղութիւնները անկէ ծանրցնելով, ուրիշ տեսակ տեսակ նոր շարք կը ծնան, կ'ապագայեմ ձեզի, որ Իւլանտայի համար ազատաւ միտ և վեհանք քաղաքականութիւն մը ի գործ գնէք, որ քաղաքի եւ կարող ըլլայ կանգնելու այն նաւաստութեան վիճակին, որուն մէջ ինկաւ քանի մը տարի առաջ քաջած տառապանքներուն երեսնէն :

« Երբ արգային երկեղեցւոյն ամեն ճիւղերուն արդիւնաւորութիւնը ապահովելու փափաքով, յանձնարարական ժողով մը ընտրել արժան գաւառի, որ քննութիւն մը բնեւում ինծի խնայեմ, թէ մեր երկրին կրօնական վերաբերեալ սահմանադրութիւնները՝ կրնան աւելի խսկական օգուտներ մատակարարելու վիճակի մէջ դուրս թէ կրօնական պաշտամանց, թէ կրօնական կրթութեան և թէ երկեղեցական հրահանգներու մասին :

« Վստահեմ եմ, որպէս զի Օքսֆորդի և Քեմբրիջի համալսարաններուն մէջ ի գործ դրուած կրթութեան եղանակը քննելու համար ընտրուած տեսուչներուն գրած տեղեկութիւնները յիշեալ համալսարանաց վերաբերեալ ձեռք ձեռք քննութեանը ներկայացուին, և ես վստահութեամբ ձեր անձնատուէր փութոյն կը յանձնեմ վերցնել այն օրենսդրական գործարարութիւնները, որոնք կրնան արգելք ըլլալ այս համալսարաններուն և զարդոցներուն փափաքանցը, որ իրենց հիմնական բռնած եղանակին մէջ դարուս պիտոյցը յարմար գաւառած փոփոխութիւններ մտցնել կ'ուզեն :

« Զանցաւորները պատմելու համար արտփութիւնը զանազան խորհրդարանները օգտակար կ'ընտրուէր զաւառեցուց, և ես ուրախ կ'ըլլամ, թէ որ այնպիսի ծամբայ մը գտնէք, որով քիչ ժամանակէն հետք ըլլալ Վստահութիւն երկիրը մարդ սքսորելը դադարեցնել առանց քաջալերել թիւն տալու եղեւ նախորդութեան :

« Վստահութեան գործողութիւնները գիւրեղեւ խնդիր իմ ուշադրութեանս նիւթ եղած յեղափոխութեան առաջնորդներուն մէջ վճռուած օրէնքներուն գործադրութեամբ համար պէտք եղած հրամանները տրուեցան : Իմաւորեցնելութեամբ քննութիւններ կ'ըլլան զանազան գաւառական քաղաքներու իրաւասութեան կերպերը մէկ մէկու յարմարեցնելու նպատակաւ, և նոր օրէնաց առաջարկութիւնը պիտի լլնան ձեռք, որպէս զի օրինաց գործադրուէ մէջ նոր բարեկարգութիւններ մտցնեն :

« Երբեք և Պարոնայք, որ ձեր լուրջ և բարենախառն ուշադրութիւնը կը շնորհէք այս առաջարկութեան միջոցներուն, ինչպէս նաեւ անոնց, որ երկրին ընկերական վիճակին կը վերաբերեն, և կը խնդրեմ Վստահարդէն Կաթողիկոս, որ իւր օրհնութեամբ ձեր խորհրդները առաջնորդէ իմ ժողովրդեանս բարօրութիւնն ու երջանկութիւնն պատրաստելու ծամբուն մէջ :

— Ռեզիլիւթիէի գեղքին Թաղմանը համար Կոնստանտնուպոլսէն Կոնստանտնուպոլսէն մէջ պատրաստութիւններ կ'ըլլան : 300 գործաւոր անդադար փութով կ'աշխատեն Կոնստանտնուպոլսէն երկրներէ եկող երեւելի մարդոց համար 8000 նստարան շինելու : Դողու վերջեան և նուազերգուաց կենսալու տեղերն ասոնցմէ զատ են : Այս աւան շինութիւնները՝ ինչպէս նաեւ երկեղեցւոյն սեղանը և պատուհանները բոլոր սեւ թաւիլով (գաւառիք) կը պատեն :

Կ'ըսեն, թէ Ս. Պողոսի երկեղեցւոյն գիմարի տունները մէկ օրուան համար 1000 լիւր սթէպլին (220 քրսակ) վարձուեցին :

ԱՒՍՏԻԱ . Վ. Կայսրը Բէյթամի մէջ հակամարտ 14/26 ին տեղէ մը մը բռնուեցաւ որուն հետ ձախ ուրբին վրայ ունեցանք ելան, որոնք ետեւէ ետեւ ծակեցան, և հիմա ունեցք քիչ մը իջաւ : Օգոստոսիան հիւանդին առողջութեան վիճակը աղէկանալու վրայ է և քիչ ժամանակէն բողբոջին կ'առողջանայ :

ԲԻՐՈՒՄԱ . Պրեզիլիւթի քաղաքական ժողովոյն անդամ Հերման Կաթողիկոս անունով խորհրդարանի իրաւագէտ մը հրեւութեան քրիստոնէութեան դառնալով, հետեւեալ յայտարարութիւնը կը հրատարակէ :

« Հրեւութիւնը կը թողու, վստահ համոզուած եմ, որ քրիստոնէութիւնը, ինչպէս որ իւր հիմնադրելու հասկացած է, Վստահութեան օրինակով ընդարձակութիւնն է, և ահա ասոր համար է, որ նոր աշխարհը չէ թէ Վոլֆսի սի դրած քաղաքական և կրօնական օրինաց սկզբնական հիմանը վրայ, այլ Քրիստոսի մարման և բողբոջ աշխարհի համար պատրաստած ընդհանուր բարոյական հիմանը վրայ աւելի ամուր ու զորաւոր կերպով կրնայ հաստատուիլ ու բարձրանալ : Երբեք պէտք է, այս կրօնին սեպհական ճեղքած բաները դուրս ձգել և նոր բաներ չի հնարել : Եւ կարծեմ, որ ասով միայն կարելի է ձամբայ բանալ ընկերական բաղձութիւն խնդիրները լուծելու : Այս բարձր և սրբազան պաշտօնը կատարելու սահմանուած են քրիստոնէից (պապական լուծէն) ազատ հասարակութիւնները, ուստի ես ալ անոնց անդամ եղայ : Աստուծոյ երկիւղը, ընկերին սէրը, մտաւորական ազատութիւնը՝ առանց են Քրիստոսի վարդապետութեան և ձմարիտ կրօնի մը հիմն :

ԻՏԱԼԻԱ . Պարաֆօրթի լուրերին մէջ հետեւեալ կը կարդանք : Պապին աշխարհական իշխանութիւնը կործանելու մտքը 1848 ին Հոկտեմբեր 18-ին ձեռք եղած յեղափոխութեան առաջնորդներէն ինք եղեւ նախորդ հոկտեմբեր 25 ին Կոնստանտնուպոլսէն քանուեցան :

Կոնստանտնուպոլսէն միայն կրօնից միութեան թաւրութիւնները ընդունեց . միւսները՝ մինչեւ վերջը մերժեցին, թէպէտ իրենց ժամանակ տալու համար պապական կառավարութիւնը օր մը ուշացուց սպանութիւնը :

Վստահարդեանները զարմանալի աներկիւղութիւն ցուցին մեռած ժամանակին : Հրացանի գնտակները ուտելու առնին՝ առանց աշուրնի ծածկել տալու՝ ոտքի վրայ կանգնած կեցան, ծխախոտի գլանակները (օխկառ) բերանին :

Սինչեւ անգամ ծաղրեցին Պապին զինուորները, որ զերեք հրացանի պիտի բռնէին և այնչափ անյաջողակ էին, որ մէկ տեղ հրացանի բռնուելու հինգ գաղտնաբարձներէն երկուքը ամենեւին չի զարնուեցան առաջին ան

